

INTERNATIONAL JOURNAL ALISHER NAVOIY

SPECIAL
ISSUE 2026

80 YOSHINGIZ MUBORAK BO‘LSIN!

AZIZ MUSHTARIY!

Jurnalimizning ushbu soni muborak 80 yoshini qarshilayotgan professor Ibodulla Kamolovich Mirzayevning ilmiy merosi, navoiyshunoslik, lingvopoetika va tarjimashunoslik sohalarining rivojlanishiga bag‘ishlangan teran tadqiqotlarni o‘z ichiga oladi. Maqolalarning asosiy mazmunini Amir Xusrav Dehlaviy va Alisher Navoiy “Xamsa”larining birinchi dostonlaridagi so‘fiylar axloqiy qiyofasining qiyosiy talqinidan tortib, Rossiya navoiyshunosligida Alisher Navoiy hayoti va ijodining tadqiqigacha, “Favoyid-ul kibar” devonida keksalik simfoniyasidan Erkin Vohidovning Navoiy poetikasiga interpretatsion yondashuvigacha keng ko‘lamli mavzular tashkil etadi. Shuningdek, Hazrat Navoiy zikr qilgan termizlik avliyolar, G‘arb va Sharq: Ibodulla Mirzayevning Y.E.Bertels ilmiy merosi tarjimalari masalasi, so‘z va ma’no xizmatidagi olim, professor I.K.Mirzayev ilmiy maktabi: milliy poydevor va jahon filologik tafakkuri integratsiyasi, o‘zbek lingvopoetikasining ilmiy-nazariy asoschisi: ilmiy meros va tadqiq tamoyillari kabi ustoz hayoti va ilmiy faoliyatiga oid tadqiqotlar navoiyshunoslik sohasida yangi ufqlarni ochib beradi. Tahrir hay’ati sifatida navoiyshunoslik merosiga nur sochuvchi ushbu boy ilmiy xazinani sizlarga taqdim etayotganimizdan mamnunmiz.

ALISHER NAVOIY XALQARO JURNALI

MAXSUS SON

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ АЛИШЕР НАВОИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР

INTERNATIONAL JOURNAL ALISHER NAVOIY
SPECIAL ISSUE

TOSHKENT - 2026

ALISHER NAVOIY XALQARO JURNALI

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ АЛИШЕР НАВОИЙ | INTERNATIONAL JOURNAL ALISHER NAVOIY

№SI (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-1419-2026-SI>

BOSH MUHARRIR: | ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР: | CHIEF EDITOR:

MIRZAYEV IBODULLA
f.f.d., professor (O'zbekiston)
МИРЗАЕВ ИБОДУЛЛА
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
MIRZAYEV IBODULLA
DSc, professor (Uzbekistan)

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI: | ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА: | DEPUTY CHIEF EDITOR:

JABBOROV NURBOY
f.f.d., professor (O'zbekiston)
ЖАББОРОВ НУРБОЙ
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
JABBOROV NURBOY
DSc, professor (Uzbekistan)

TAHRIRIY HAY'ATI:

Muhiddinov Muslihiddin
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Dilorom Salohiy
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Sodiqov Qosimjon
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Binnatova Almaz Ulvi
f.f.d., professor (Ozarbayjon)
To'xliyev Boqijon
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Shodmonov Nafas
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Asadov Maqsud
f.f.d., dotsent (O'zbekiston)
Yo'ldoshev Qozoqboy
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Jo'raqulov Uzoq
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Funda Toprak
f.f.d., professor (Turkiya)
Nabiulina Guzal
f.f.d., professor (Tatariston)
Yusupova Dilnavoz
DSc, professor (O'zbekiston)
Sirojiddin Xo'jaqulov
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Rahim Ibrohim
f.f.d., professor (Afg'oniston)
Turobov Abdurahim
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Muhitdinova Badia
DSc, professor (O'zbekiston)
Muhammadiyev Ahadjon
DSc, dotsent (O'zbekiston)
Suvonova Jumagul
f.f.n., dotsent (O'zbekiston)
Mirzayev Rahmatilla
y.f.n., dotsent, huquqshunos (O'zbekiston)
Abdullayeva Albina
f.f.n., dotsent (O'zbekiston)
Sultanov Tulkin
PhD, dotsent (O'zbekiston)
Ubaydullayev Normuhammad
PhD, dotsent (O'zbekiston)
Ruzmanova Roxila
dots., mas'ul kotib (O'zbekiston)
Narziyeva Ma'mura
PhD, kotib (O'zbekiston)

ILMIY MASLAHAT KENGASHI

Xalmuradov Rustam
t.f.d., professor (O'zbekiston)
Sirojiddin Shuhrat
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Eshqobil Shukur
O'zbekiston Respublikasida
xizmat ko'rsatgan madaniyat
xodimi, shoir (O'zbekiston)
Rixsiyeva Gulchehra
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Benedek Peri
f.f.d., professor (Vengriya)
Olimov Karomatillo
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Dadaboyev Hamidulla
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Shomusarov Shorustam
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Dyu Rye Andre
f.f.d., professor (Fransiya)
Hamroyev Juma
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Aftondil Erkinov
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Hasanov Shavkat
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Umurova Go'zal
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Xalliyeva Gulnoz
f.f.d., professor (O'zbekiston)
Alim Labib
f.f.d., professor (Afg'oniston)

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Мухиддинов Муслихиддин
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Дилором Салохий
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Содиқов Қосимжон
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Биннатова Алмаз Улви
д.ф.н., профессор (Азербайджан)
Тухлиев Бокижон
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Шодмонов Нафас
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Асадов Максуд
д.ф.н., доцент (Узбекистан)
Юлдашев Казакбай
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Журакулов Узок
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Фунда Топрак
д.ф.н., профессор (Турция)
Набиуллина Гузаль
д.ф.н., профессор (Татаристан)
Юсупова Дилнавоз
DSc, профессор (Узбекистан)
Сирожиiddин Хужакулов
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Рахим Иброхим
д.ф.н., профессор (Афганистан)
Туробов Абдурахим
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Мухитдинова Бадиа
DSc, профессор (Узбекистан)
Мухаммадиев Ахаджон
DSc, доцент (Узбекистан)
Сувонова Жумагул
к.ф.н., доцент (Узбекистан)
Мирзаев Рахматилла
к.ю.н., доцент (Узбекистан)
Абдуллаева Альбина
к.ф.н., доцент (Узбекистан)
Султанов Тулкин
PhD, доцент (Узбекистан)
Убайдуллаев Нормухаммад
PhD, доцент (Узбекистан)
Рузманова Рохила
доц., отв. секретарь (Узбекистан)
Нарзиева Мамура
PhD, секретарь (Узбекистан)

НАУЧНО-КОНСУЛЬТАТИВНЫЙ СОВЕТ:

Халмурадов Рустам
д.т.н., профессор (Узбекистан)
Сирожиiddин Шухрат
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Эшқобил Шукур
Заслуженный работник культуры
Республики Узбекистан, поэт (Узбекистан)
Рихсиева Гулчехра
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Бенедек Пери
д.ф.н., профессор (Венгрия)
Олимов Кароматилло
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Дадабаев Хамидулла
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Шомусаров Шорустам
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Дю Рье Андре
д.ф.н., профессор (Франция)
Хамроев Джума
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Афтондил Эркинов
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Хасанов Шавкат
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Умурова Гузал
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Халлиева Гулноз
д.ф.н., профессор (Узбекистан)
Алим Лабиб
д.ф.н., профессор (Афганистан)

EDITORIAL BOARD:

Mukhiddinov Muslikhiddin

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Dilorom Salokhiy

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Sodikov Kosimjon

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Binnatova Almaz Ulvi

Doc. of philol. scien., prof. (Azerbaijan)

Tukhliev Bokijon

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Shodmonov Nafas

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Asadov Makhsud

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Yuldoshev Kozokboy

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Jurakulov Uzok

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Funda Toprak

DSc, prof. (Türkiye)

Nabiulina Guzal

DSc., prof. (Tatarstan)

Yusupova Dilnavoz

DSc, prof. (Uzbekistan)

Sirojiddin Khujakulov

DSc, prof. (Uzbekistan)

Rakhim Ibrokhim

DSc, prof. (Afghanistan)

Turobov Abdurakhim

DSc, prof. (Uzbekistan)

Mukhitdinova Badia

DSc, prof. (Uzbekistan)

Mukhammadiyev Akhadjon

DSc, assoc. prof. (Uzbekistan)

Suvonova Jumagul

PhD, assoc. prof. (Uzbekistan)

Mirzayev Rahmatilla

PhD, assoc. prof. (Uzbekistan)

Abdullayeva Albina

PhD, assoc. prof. (Uzbekistan)

Sultanov Tulkin

PhD, assoc. prof. (Uzbekistan)

Ubaydullayev Normuhammad

PhD, assoc. prof. (Uzbekistan)

Ruzmanova Rokhila

Assoc. prof., Exec. Sec. (Uzbekistan)

Narziyeva Ma'mura

PhD, Secretary (Uzbekistan)

SCIENTIFIC ADVISORY BOARD:

Khalmuradov Rustam

Doc. of technic. scien., prof. (Uzbekistan)

Sirojiddinov Shukhrat

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Eshqobil Shukur

Honored Worker of Culture of the Republic of Uzbekistan, poet (Uzbekistan)

Rikhsieva Gulchekhra

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Benedek Peri

Doc. of philol. scien., prof. (Hungary)

Olimov Karomatullo

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Dadaboev Khamidulla

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Shomusarov Shorustam

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Dyu Rye Andre

Doc. of philol. scien., prof. (France)

Khamroev Juma

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Aftondil Erkinov

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Khasanov Shavkat

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Umurova Guzal

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Khallieva Gulnoz

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Alim Labib

Doc. of philol. scien., prof. (Afghanistan)

Page Maker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,

улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,

Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

NAVOIY NASRI VA NAZMI NAFOSATI

1.	Muslihiddin Muhiddinov AMIR XUSRAV DEHLAVIY VA ALISHER NAVOIY “XAMSA”LARINING BIRINCHI DOSTONLARIDA SO’FIYLAR AXLOQIY QIYOFASINING QIYOSIY TALQINI.....	9
2.	Abdurrahman GÜZEL KAYGUSUZ ABDAL’IN BİLİNMEYEN ÇAĞATAYCA BİR GAZELİ.....	20
3.	Dilorom SALOHİY ALISHER NAVOIY IJODINING BADIY MOHIYATI HAQIDA MUMTOZ TADQIQOT.....	29
4.	Usmon QOBILOV ALISHER NAVOIY “XAMSA”SINING XX ASR BOSHLARIDAGI ILMIY TALQINIGA DOIR.....	35
5.	Sirojiddin XO’JAQULOV O’ZBEK ADABIYOTIDA BAZMU RAZM YOKI HAYOT VA SHODLIK MANZUMASI BORASIDA MUHIM TADQIQOT.....	47
6.	Dilnavoz YUSUPOVA ALISHER NAVOIYNING HIKMAT ILMIDAGI USMONLI IZDOSHI.....	54
7.	Mubarak ATANIYAZOVA “FAVOYID UL-KIBAR” DEVONIDA KEKSALIK SIMFONIYASI.....	65
8.	Badea MUHIDDINOVA ROSSIYA NAVOIYSHUNOSLIGIDA ALISHER NAVOIY HAYOTI VA IJODINING TADQIQI.....	79
9.	Atilla Nazim o’g’li SULAYMANLI ERKIN VOHIDOVNING NAVOIY POETIKASIGA INTERPRETATSION YONDASHUVI (“G’azal sehri” turkumida besh g’azalning poetik-falsafiy talqini).....	85
10.	Diyora ABDUJALILOVA ALISHER NAVOIYNING “HAYRAT UL-ABROR” VA YAHYOBAY TOSHLIJALINING “GULSHAN UL-ANVOR” DOSTONLARIDA POETIK ARHITEKTONIKA.....	91
11.	Dilrabo NAZAROVA TEMURIYLAR DAVRIDA XAMSANAVISLIK.....	98

NAVOIY VA TILSHUNOSLIK MASALALARI

12.	Kemal Yavuz ATAMAN ALİ ŞİR NEVÂÎ’NİN TÜRK DİLİ VE HALKIN DİLİ TERCİHİNİN KURANÎ TEMELLERİ.....	103
13.	Zokir BAYNAZAROV ETNONIMLARNING LINGVOMADANIY XUSUSIYATLARI VA ULARNING TARIXIY LISONIY MANZARADAGI O’RNI (<i>Alisher Navoiy asarlari misolida</i>).....	112

NAVOIYSHUNOSLIKKA BAXSHIDA UMR

14.	Aftondil ERKINOV G’ARB VA SHARQ: IBODULLA MIRZAYEVNING Y.E.BERTELS ILMIY MEROSI TARJIMALARI MASALASI.....	119
15.	Olimjon DAVLATOV HAZRAT NAVOIY ZIKR QILGAN TERMIZLIK AVLIYOLAR.....	126

16. Abdurayim TUROBOV	
SO‘Z VA MA’NO XIZMATIDAGI OLIM (<i>professor Ibodulla Kamolovich Mirzayev</i> <i>tavalludining 80 yilligiga</i>).....	131
17. Axadjon MUHAMMADIYEV	
PROFESSOR I.K. MIRZAYEV ILMIY MAKTABI: MILLIY POYDEVOR VA JAHON FILOLOGIK TAFAKKURI INTEGRATSIYASI.....	137
18. Roxila RUZMANOVA	
FILOLOGIK TA’LIM FIDOYISI.....	141
19. Ma’mura NARZIYEVA	
O‘ZBEK LINGVOPOETIKASINING ILMIY-NAZARIY ASOSCHISI: ILMIY MEROS VA TADQIQ TAMOYILLARI.....	146

Diyora ABDUJALILOVA,
TOSHDO‘TAU o‘qituvchisi
E-mail: d_abdujalilova2609@mail.ru

ALISHER NAVOIYNING “HAYRAT UL-ABROR” VA YAHYOBAY TOSHLIJALINING “GULSHAN UL-ANVOR” DOSTONLARIDA POETIK ARHITEKTONIKA

For citation: Diyora Abdujalilova. POETIC ARCHITECTONICS IN ALISHER NAVOI’S “HAYRAT UL-ABROR” AND YAHYOBAY TOSHLIJALI’S “GULSHAN UL-ANVOR”. *Alisher Navoi*. 2026, vol. 6, issue 2, pp.

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.23325111>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada sakkiz asrlik tarixga ega xamsanavislik an’anasi doirasida yaratilgan dostonlarning poetik arxitektonikasi qiyosiy jihatdan tadqiq etiladi. Xususan, Alisher Navoiyning “Hayrat ul-abror” dostoni hamda Yahyobay Toshlijalining “Gulshan ul-anvor” dostoni misolida mazkur an’ananing o‘ziga xos xususiyatlari, umumiy va farqli tomonlari ochib beriladi. Tadqiqotda dostonlarning mavzu va g‘oyasi, kompozitsion qurilishi, boblar tizimi, maqolat va hikoyatlar o‘rtasidagi munosabat, shuningdek, she‘riy o‘lchov va poetik shakllar asosiy tahlil obyekti sifatida olinadi.

Maqolada arxitektonika tushunchasining nazariy asoslari yoritilib, uning kompozitsiya bilan o‘zaro aloqasi izohlanadi. Har ikki dostonning tarkibiy tuzilishi muqaddima, asosiy qism va xotima kabi bo‘limlar asosida qiyoslanadi. “Hayrat ul-abror” dostonida maqolat va hikoyatlarning izchil va tizimli ketma-ketligi kuzatilsa, “Gulshan ul-anvor”da bu tartib nisbatan erkin bo‘lib, maqolatlardan keyin hikoyat, tamsil va tanbehlar aralash holda keltiriladi.

Maqola natijalari shuni ko‘rsatadiki, har ikki doston sari’ bahrida yozilgan bo‘lsa-da, ularning arxitektonik qurilishida sezilarli tafovutlar mavjud. Navoiy dostonida qat’iy tizimlilik ustun bo‘lsa, Toshlijali asarida kompozitsion erkinlik va tasavvufiy talqin kuchliroq namoyon bo‘ladi. Shuningdek, “Gulshan ul-anvor”da hikoyatlar sonining ko‘pligi va ularning turli shakllar bilan boyitilishi uning o‘ziga xos badiiy xususiyatini belgilaydi.

Kalit so‘zlar: xamsanavislik, poetik arxitektonika, kompozitsiya, maqolat, hikoyat, tamsil, tanbeh, “Hayrat ul-abror”, “Gulshan ul-anvor”, qiyosiy tahlil, tasavvuf, sari’ bahri, struktura

ПОЭТИЧЕСКАЯ АРХИТЕКТОНИКА ПОЭМ «ХАЙРАТ УЛ-АБРОР» АЛИШЕРА НАВОИ И «ГУЛЬШАН УЛ-АНВОР» ЯХЪЁБЕКА ТОШЛИДЖАЛИ

АННОТАЦИЯ

В данной статье в сравнительном аспекте исследуется поэтическая архитектура поэм, созданных в рамках восьмивековой традиции хамсаписания. В частности, на примере поэм «Хайрат ул-аброр» Алишера Навои и «Гульшан ул-анвор» Яхъёбека Тошлиджали раскрываются специфические особенности данной традиции, а также выявляются их сходства и различия. В исследовании основное внимание уделяется тематике и идее произведений, их

композиционному построению, системе глав, соотношению между *макалатами* и повествовательными элементами, а также поэтическому метру и художественным формам.

В статье также рассматриваются теоретические основы понятия архитектуры и объясняется его связь с композицией. Структура обоих произведений сопоставляется на основе деления на вступление, основную часть и заключение. Если в поэме «Хайрат ул-аброр» наблюдается последовательная и системная организация *макалатов* и рассказов, то в «Гульшан ул-анвор» данная структура отличается большей свободой: после теоретических рассуждений следуют рассказы, притчи и назидания в более свободной форме.

Результаты исследования показывают, что, несмотря на использование одинакового метра (сари'), архитектурное построение произведений существенно различается. Для поэмы Навои характерна строгая структурная упорядоченность, тогда как произведение Тошлиджали отличается композиционной свободой и более выраженной суфийской интерпретацией. Кроме того, большое количество рассказов и их разнообразное художественное оформление в «Гульшан ул-анвор» определяют его уникальные художественные особенности.

Ключевые слова: хамсаписание, поэтическая архитектура, композиция, *макалат*, рассказ, притча, назидание, «Хайрат ул-аброр», «Гульшан ул-анвор», сравнительный анализ, суфизм, метр сари', структура

POETIC ARCHITECTONICS IN ALISHER NAVOI'S "HAYRAT UL-ABROR" AND YAHYOBEY TOSHLIJALI'S "GULSHAN UL-ANVOR"

ANNOTATION

This article comparatively examines the poetic architectonics of epics created within the eight-century-old tradition of *khamasa*-writing. In particular, it reveals the distinctive features, similarities, and differences of this tradition through the examples of Alisher Navoi's "Hayrat ul-abror" and Yahyobey Toshliijali's "Gulshan ul-anvor." The study focuses on the themes and ideas of the epics, their compositional structure, chapter system, the relationship between *maqolats* (didactic sections) and narratives, as well as poetic meter and artistic forms as the main objects of analysis.

The article also explores the theoretical foundations of the concept of architectonics and explains its relationship with composition. The structural organization of both epics is compared based on their division into introduction, main part, and conclusion. While "Hayrat ul-abror" demonstrates a consistent and systematic sequence of *maqolats* and narratives, "Gulshan ul-anvor" presents a relatively freer structure in which narratives, parables, and admonitions are interwoven after theoretical discussions.

The results of the study show that although both epics are written in the *sari'* meter, there are significant differences in their architectonic structures. Navoi's work is characterized by strict structural coherence, whereas Toshliijali's epic displays greater compositional flexibility and a stronger Sufi interpretation. Additionally, the abundance of narratives and their enrichment with various forms in "Gulshan ul-anvor" define its unique artistic features.

Key words: *Khamasa*-tradition, poetic architectonics, composition, *maqolat*, narrative, parable, admonition, "Hayrat ul-abror", "Gulshan ul-anvor", comparative analysis, Sufism, *sari'* meter, epic structure.

Kirish

Sakkiz asrlik tarixga ega bo'lgan xamsanavislik an'anasi doirasida yaratilgan asarlarni mavzu va g'oya, poetik arxitektonika, syujet qurilishi, obrazlar tizimi asosida o'rganish dolzarb muammolardan sanalib, madaniyati, tili, urf-odatlarini bir-biriga yaqin bo'lgan o'zbek va turk xalqlari o'rtasidagi adabiy aloqalarni ushbu mezonlar asosida tadqiq etish davr talabidir.

Dunyo adabiyotshunosligida Nizomiy Ganjaviyning "Panj ganj" asari ta'sirida vujudga kelgan xamsalarni o'zaro qiyoslab o'rganish bilan bog'liq ko'plab tadqiqotlar yaratilgan. Turli davr va adabiy muhitlarda yaratilgan javobiya dostonlarni ular mansub bo'lgan madaniyat vakillari o'z

xalqlari badiiy tafakkurining bir qismi sifatida o'rganmoqdalar va tadqiq etmoqdalar. Alisher Navoiyning "Hayrat ul-abror" dostoni xamsachilik talablari asosida va beshlik tarkibida yaratilgan ilk turkiy doston bo'lib, forsig'o'y ijodkorlar: Nizomiy Ganjaviy, Xusrav Dehlaviy va Abdurahmon Jomiy asarlari ta'sirida yozilgan. Usmonli turk adabiyotining yirik vakili Yahyobey Toshlijali (XVI asr) "Xamsa"sida esa Nizomiy asaridan ko'ra ko'proq Abdurahmon Jomiy va Alisher Navoiy beshliklariga ergashish kuzatiladi. Bu, asosan, dostonlarning mavzu doirasi, obrazlar tizimi, uslub va badiiyatida yaqqol ko'zga tashlanadi. Toshlijali "Xamsa"sining ilk dostoni bo'lmish "Gulshan ul-anvor"da o'zbek shoiri dostonidan ijodiy ta'sirlanganlikni kuzatish qiyin emas. Turk shoiri dostonni Alisher Navoiy kabi masnaviy janrida bitgan bo'lsa-da, biroq o'rni-o'rni bilan o'z g'oyaviy niyati ifodasi uchun o'z asarining kompozitsiyasi, xususan, poetik arxitektonikasida o'zgarishlar qilib boradi. Shundan kelib chiqib, ushbu ikki dostonni qiyosiy yo'nalishda tadqiq etish bugungi adabiyotshunoslikning dolzarb vazifalaridandir.

Arxitektonika tushunchasi va uning badiiy talqini

"Arxitektonika" istilohi yunoncha *architektonike* – qurilish san'ati ma'nosini bildirib, adabiyotshunoslikda adabiy asarning bir butunlikdagi tashqi qurilishini, badiiy asar asosiy qismlarining o'zaro munosabati va aloqasini anglatadi.[2,39] Bunda nasriy asarlarda ko'proq boblar va fasllarning o'zaro munosabati, dramatik asarlarda parda va ko'rinishlar orasidagi o'zaro aloqadorlik nazarda tutiladi. "Bu yerda, bir tomondan, roman va she'r janr tabiatining nisbati, hikoya (Onegin va Tatyana qissasi) va lirik (lirik chekinish) tamoyillari muallifning "obyektiv" ishtirokining murakkab strukturasini yaratadi. Bu yerda muallif ham hikoya qiluvchi, ya'ni qahramon, ham roviy, ya'ni tashqi kuzatuvchidir. Shunga ko'ra, ushbu ikki qutb o'rtasida harakat sodir bo'ladi, bu ayni paytda muallifning ichki tarjimai holining versiyasi, qahramon va butun avlodning tarjimai holi, rus hayotining "panoramasini" va "ensiklopediyasi".

Mumtoz adabiyotga xos masnaviy-dostonlar, xususan, "Hayrat ul-abror" va "Gulshan ul-anvor"da arxitektonika masalasi asosan dostonlarning umumiy hajmi, boblar miqdori, sarlavhalar, muqaddima va xotimalar, maqolat va hikoyatlar munosabati, qo'llanilgan she'riy o'lchov va h.k.larda namoyon bo'ladi.

Adabiyotshunoslikdagi ma'lumotlarga ko'ra, arxitektonika atamasi ba'zan kompozitsiya terminiga sinonim tarzida ham ishlatiladi. Lekin ko'p hollarda arxitektonikaga kompozitsiyaning bir yo'nalishi sifatida qaraladi. Chunki hozirda adabiy asar turli sathlardan tashkil topishidan kelib chiqib, kompozitsiyaning turli aspektlari (matn kompozitsiyasi, syujet kompozitsiyasi va sh.k.) haqida gapiriladi, shunga ko'ra, arxitektonikaga mazkur aspektlardan biri sifatida qaraladi [8,41]. Shulardan kelib chiqib, biz o'z dissertatsiyamizda har ikki dostonining tarkibiy tuzilishini qiyoslashda arxitektonika atamasidan foydalanishni ma'qul topdik.

"Xamsa" dostonlarida arxitektonika masalasi

Adabiyotshunos olim B.Valixojayev "Xamsa" tarkibiga kiruvchi dostonlarni kompozitsion qurishiga ko'ra quyidagi guruhlariga ajratishni tavsiya qiladi:

1. Bir syujetli dostonlar.
2. Ko'p syujetli dostonlar.
3. Maqolatlardan tarkib topuvchi dostonlar [12,45].

Olimning ushbu tasnifi asosida "Xamsa"lar tarkibiga kiruvchi ilk dostonlarni uchinchi guruhga kiritish mumkin. "Hayrat ul-abror" dostonini tipologiya va poetik arxitektonika asosida o'rgangan olim S.Xidirnazarov Navoiyning mazkur dostonini salaflarning shu yo'nalishdagi dostonlari, xususan, Nizomiy Ganjaviyning "Maxzan ul-asror", Xusrav Dehlaviyning "Matla' ul-anvor" va Abdurahmon Jomiyning "Tuhfat ul-ahror" dostonlari bilan qiyoslar ekan, ularning har to'rtalasida arxitektonika jihatdan umumiylik borligini ta'kidlaydi. Bular quyidagilarda namoyon bo'ladi: 1) dostonlarning nomlanishidagi o'xshashlikda: "Maxzan ul-asror", "Matla' ul-anvor", "Tuhfat ul-ahror", "Hayrat ul-abror"; 2) to'rtala doston ham aruzning sari' bahrida yozilganligida; 3) birinchi dostonning yagona syujet chizig'iga ega emasligi va kompozitsion jihatdan uch qismdan iboratligida: a) ilova xarakteridagi boblar; b) maqolatlar; s) hikoyatlar; 4) 20 maqolat ushbu dostonlarning asosini tashkil qilishi va ularda mualliflarning falsafiy, ijtimoiy-siyosiy, didaktik, etik va estetik qarashlari o'z ifodasini topganligida; 5) har bir maqolatga ilova tarzida keltirilgan hikoyatlar dostonning tarkibiy

qismi sanalishida; 6) dostonlarning muqaddimaviy boblaridan o‘rin olgan hamd, na‘t va munojotlar maqolatlarda ilgari surilgan asosiy g‘oyalarni to‘ldirishga xizmat qilganligida [13,23].

Yuqoridagilarni inobatga olgan va ushbu tasnifni biroz kengaytirgan holda Navoiyning “Hayrat ul-abror” va Toshlijali Yahyobeyning “Gulshan ul-anvor” dostoni poetik arxitektonikasini umumiy holatda quyidagi jadvalda ko‘rish mumkin:

Qiyoslanuvchi jihatlar	Alisher Navoiy dostoni	Yahyobey Toshlijali dostoni
Nomlanish	“Hayrat ul-abror”	“Gulshan ul-anvor”
Umumiy bob va baytlar miqdori	63 bob, 3988 bayt	98 bob, 2931 bayt
Kompozitsion qurilish	Muqaddima, asosiy qism, xotima	Muqaddima, asosiy qism, xotima
Muqaddimaviy boblar miqdori	21 bob	19 bob
Maqolalar (nazariy masalalar) aks etgan boblar soni	20 ta	4 ta
Hikoyatlar soni	20 ta	42 ta
Maqolat va hikoyatlar munosabati	maqolat→hikoyat	maqolat→hikoyat+tamsil+tanbeh
She’riy o‘lchov	Sari’ bahri	Sari’ bahri

“Hayrat ul-abror” (“Abrorlarning hayratlanishi”) 1483-yilda yaratilgan bo‘lib, 63 bob, 3988 baytdan iborat. Mazmun-mohiyatiga ko‘ra axloqiy-ta’limiy doston hisoblanadi. Doston nomlanishi bilan bog‘liq fikrlarga to‘xtalib o‘tsak. Dastlab abrorlar haqida. Abrorlar valiyar (Alloh do‘stlari)ning darajalaridan biri bo‘lib, ular haqida Qur’oni karimning ayrim suralarida oyatlar bor. Masalan, Alloh taolo “Oli Imron” surasida shunday marhamat qiladi:

“...Robblariga taqvo qilganlar uchun ostlaridan anhorlar oqib turgan jannatlar bo‘lib, ularda mangu qolurlar. Bu Alloh huzuridan ziyofatdir. Alloh huzuridagi narsa abrorlar uchun yaxshidir” (198-oyat)[6,198].

Yoki “Infitor” surasining 13-oyatida shunday deyiladi: **“Albatta, abrorlar ne‘matlanishdadir”**[7,13]. Chunki ularning nomai a‘mollaridan bu dunyoda qilgan yaxshiliklari: iymon-e‘tiqodlari, ibodatlar, solih amallari, chiroyli, go‘zal xulqlari, qilgan xayr-ehsonlari va boshqa savob ishlari haqida mufassal ma’lumotlar chiqadi. Ana o‘sha yaxshiliklari uchun Robblari – Qiyomat kunining egasi – Alloh taolo ularni jannatga kiritish ila mukofotlaydi[15,152]. Demak, aytish mumkinki, abrorlar yuksak taqvo sohiblari va insonlarga yaxshilik qilishni ulug‘ saodat deb hisoblaydigan zotlar bo‘lib, ular jannatda, Allohning huzurida ziyofat va ne‘matlanishda bo‘ladilar.

“Abror” so‘zining lug‘aviy “ahdni bajaruvchilar”, “ahdga sodiqlar”, ahdga vafo qiluvchilar” singari ma’nolari Navoiyda zamon-makon nuqtayi nazaridan maksimal darajada universallashtirilgan. Bunday “ahd” tushunchasi to‘g‘ridan-to‘g‘ri “al-misoq” zamoniga, undagi “Alastu birobikum?” (“Robbingiz emasmanmi?”) degan xitob-savolga borib bog‘lanadi. O‘shanda ibtidodan intihogacha yaratiladigan insonlar ruhi “Qolu bala”, ya’ni “Aytishdi: Ha, albatta” (“A’rof” surasi, 172-oyat), deya ahd berganlar. Navoiyning “abror-odam”i mana shu ahdga ko‘ra ulkan “safari”ga chiqqan odamdur. Abror yo‘li, mohiyatan, shu ahdni bajarish, unga vafo izhor etish, o‘z izhoriga amal qilish yo‘lidir” [4,142]. Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, abrorlar Allohning do‘stlari (valiyarning bir toifasi) bo‘lib, ularning bu toifadagi boshqa valiyarlardan asosiy farqi – yolg‘iz o‘z kamolotining tarbiyasi bilan shug‘ullanibgina qolmay, balki olamning obodligi va xalq farovonligi uchun ham zahmat chekadilar. Abrorlar dinni dunyoga almashtirmagan, dunyoni deb dindandir, kechmagan, balki dunyo ashyolarini taqvoni mustahkamlash uchun vosita o‘laroq qo‘llay bilgan insonlardir. Abrorlar hech qachon shayxlik da’vosini qilmaganlar, balki shayxlarga o‘z taqvosi kamolga yetkazish uchun yetarli sharoit va imkon yaratganlar [5,33].

“Hayrat ul-abror” dostonida muqaddima

“Hayrat ul-abror” dostonining muqaddimasi 21 bobdan iborat bo‘lib, basmala bobi “Bismillahir rohmahir rohim” oyatining tasvifi bilan boshlanadi. Keyingi boblar Allohga hamd, munojot, Payg‘ambarimiz (s.a.v.)ga na‘t bilan davom etadi. 12-bob salaflar haqida, 13-bob Abdurahmon Jomiy madhiga bag‘ishlanadi. Dostonning 14-15 boblari so‘z ta‘rifiga bag‘ishlangan. Husayn Boyqaro madhiga bag‘ishlangan 16-bobdan so‘ng, “Ko‘ngil ta‘rifiga” bag‘ishlangan bob keltiriladi. Muqaddimaning 18-20 boblari hayrat ta‘rifidir. Alisher Navoiy doston muqaddimasining so‘nggi bobini Xoja Bahouddin Naqshband va Xoja Ubaydulloh Ahror madhlariga bag‘ishlaydi.

22-bobdan dostonning asosiy boblari boshlanadi. Asosiy qism maqolat va hikoyatlardan tashkil topgan 40 bobni o‘z ichiga oladi. Maqolatlar muayyan bir axloqiy-falsafiy mavzuga bag‘ishlangan bo‘lib, shoir dastlab ushbu mavzuga munosabat bildiradi, mavzu yuzasidan o‘z fikr-mulohazalarini bayon qiladi, so‘ngra shu mavzuga mos ibratli hikoya keltiradi. Maqolatlarning barchasi, ularga ilova qilingan hikoyatlar ham bir-biri bilan izchil bog‘langan, mazmunan biri ikkinchisini davom ettiradi, to‘ldiradi, rivojlantiradi. Shu tariqa asosiy qism 20 maqolat va unga ilova tarzida keltirilgan hikoyatlar bayoni tarzida davom etadi.

“Hayrat ul-abror” dostoni sari’ bahrining sari’i musaddasi matviyi makshuf vazni (ruklari va taqti’i: muftailun muftailun foilun –VV– –VV– –V–) da yaratilgan. A.Rustamov mazkur bahrni pand-nasihat ohangiga ega bo‘lgani uchun “Xamsa”larning birinchi dostoni shu she’riy o‘lchovda yaratilgan degan fikrni bildiradi [9,123]. Darhaqiqat, sari’ bahri dostonchilik vaznlari orasida eng yengil va o‘ynoqi ohangga ega bo‘lgan vazndir. Pand-nasihat ruhidagi fikrlarning kitobxon tomonidan malol kelmaydigan darajada qabul qilinishiga erishish uchun aynan shunday ohangdagi she’riy o‘lchov zarur edi [14,37-38]. Ushbu vazn turkiy tilli adabiyot vakillari tomonidan ham juda iliq kutib olindi. Turkiy adabiyotda Navoiygacha bu she’riy o‘lchov Durbekka nisbat beriladigan “Yusuf va Zulayho”, Haydar Xorazmiyning “Maxzan ul-asror”i va Sayyid Qosimiy dostonlarida qo‘llanilgan edi. Mazkur vazndagi so‘nggi rukn cho‘ziq, qisqa va cho‘ziq bo‘g‘inlarning birikuvidan vujudga keladi, bunday birikish turkiy tildagi yordamchi fe‘llar uchun juda mosdir:

“Shar’ tariqini shior aylagil

Adl ila mulkunga mador aylagil” [1,322].

“Gulshan ul-anvor” dostoni arxitektonikasi

Yahyobey Toshlijalining “Gulshan ul-anvor” dostoni Navoiy dostonidan qariyb ming bayt kichik hajmga ega bo‘lib, 98 bob, 2931 baytni o‘z ichiga oladi. Shoir o‘z dostonining nomlanishi haqida shunday deydi:

“Ad ile bu gülşen-i envārdur

Her varakı table-i ‘attārdur.

Bağçe-i marifeti dil-güşā

Rāyiha-i tayyibesi cān-fezā

Şūrete geldi bu maāni güli

Ehl-i dilün gülşen-i cām güli

Gülşen-i cennet gibidür her yiri

Cedvelidür şanki akan kevseri” [11.266].

Shoir o‘z asarining ma‘no gavharlariga to‘la ekanligini ta’kidlar ekan, masnaviysining har bir qismini jannatning gulzoriga qiyoslaydi va bu gavharlarni ana shu gulzordan chiqayotgan nurga o‘xshatadi. A.Sog‘lomning yozishicha, Toshlijali o‘z asarini so‘fiylik yo‘lini tushuntirish maqsadida yozgan. Tasavvuf yo‘liga kirgan shoir o‘zining sulukdagi sarguzashtlarini kitobxon bilan baham ko‘rmoqchi edi [3,858]. Muallifning o‘zi bu holatni “Asarning yozilish sababi” bobida shunday izohlaydi:

“Cānib-i Ĥak’dan baña oldı naẓar

Zāviye-i ‘uzlete itdüm güzer

Toldı sınık göñlüme envār-ı hū

Yapdı bu vjirāneyi mi’mār-ı hū

Ĥazret-i Ĥaqq itdi hidāyet baña

Ādem idüp virdi kerāmet baña.

*Oldi murādum ki sülūkum diyem
Gördüğümü bildüğümü söyleyem
Tā ki bile her kişi ‘aynel-yakīn
Niçe imiş mertebe-i sālīkīn
Şüfīlerüñ vecd ile hālātını
Vahdetini keşf u kerāmātını” [10,112-113].*

Ya’ni “umrim so’ngida Hazrati Haqdan menga hidoyat yetib, ilohiy haqiqatni izlayotganlarga unga erishish yo’llari, mashhur so’fiylar hayoti, ularning ilohiy birlashish yo’llari haqida aytib berishni niyat qildim”.

Doston masnaviy shaklida bitilganligi, asosiy bo’limlardan keyin keladigan maqolat, hikoyat va qissalari bilan Nizomiyning “Maxzan ul-asror” turidagi asarlarga yaqin tursa-da, tuzilishi jihatidan ulardan farq qiladi. Ushbu asarlarda uchraydigan, ya’ni nazariy masalaga ilova tarzida ketma-ket, izchillikda keltirilgan mavzu bilan bog’liq hikoyat shaklidagi kompozitsiya tartibi “Gulshan ul-anvor”da kuzatilmaydi. Boshqacha aytganda, “Gulshan ul-anvor”da maqolat→hikoyat tartibi emas, balki nazariy masala→hikoyat→ba’zan tamsil, ba’zan tanbeh (bular ham izchil va tartibli emas) ketma-ketligi ko’zga tashlanadi.

Asar muqaddima, asosiy qism va xotimadan iborat. Muqaddima uch basmaladan keyin uch tavhid, uch munojot, uch na’t, Sulton Sulaymon madhi, asarning yozilish sababi, Muhammad Dedega madh, doston sohibining uzri kabi boblarni o’z ichiga oladi. Asosiy qism to’rt fasl, aziz avliyolarning tasnifi va darajalari shaklida davom etadi. Ushbu fasllar hikoyatlar, tamsil (hikoyaga mos hayotiy misollar) va tanbeh, ya’ni nasihatlar bilan boyitilgan.

Birinchi faslda sultonlar qanday bo’lishi kerakligi bayon qilinadi. Johillarni tarbiyalash, johillarga nasihat qilish maqsadida yozilgan ikkinchi faslda mavzu yanada kengayadi. Bu bo’limda ilm va ibodatning ahamiyati, haromdan saqlanish va haqiqiy shayx qanday bo’lishi kerakligi ta’kidlanadi. Noqonuniy munosabatlar, yomon axloq va soxta shayxlar tanqid qilinadi.

Uchinchi faslda insonlarning o’tkinchi dunyo lazzatlariga aldanib qolmasligi haqida uqtiriladi. To’rtinchi fasl qanoat haqida bo’lib, unda inson iymoni bilan bog’liq masalalar yoritiladi. Bu bobda mavzu kengayib ketib, masalaga munosabatning tizimli tarzda davom etmaganligi diqqatni tortadi. Bunda qanoat masalasi toat-ibodat, iztirob, tafakkur, qalb pokligi va tush ta’biri bilan bog’liq masalalarga ulanib ketadi. Shoir bu bobni ham hikoyalar, tasvirlar va nasihatlar bilan boyitgan.

To’rtinchi fasldan so’ng avliyolar tasnifi bilan aloqador bir bob keladi. Biz bu bobni shartli ravishda beshinchi fasl deb atadik. Bob to’rtta alohida sarlavhadan iborat bo’lib, ularda avliyolar guruhlariga ajratiladi. Avliyolarning har bir guruhi to’rt xalifaning biriga ergashganligini ta’kidlagan shoir, barchasining yo’li Hazrati Muhammad (s.a.v.) yo’liga borib tutashishini aytadi. Dostondagi maqolat va hikoyatlar munosabatini quyidagi jadvalda ko’rish mumkin:

“Gulshan ul-anvor” dostonida asosiy qism arxitektonikasi

	Nazariy bob (maqolatlar)	Hikoyat, tamsil va tanbehlar
1.	Avvalgi fasl: podshohlar qanday bo’lishi haqida	8 ta hikoyat
2.	Ikkinchi fasl: g’ofillar tarbiyasi va johillarga va’z	4 ta hikoyat, 2 ta tamsil va 1 ta tanbeh
3.	Uchinchi fasl: dunyoga muhabbat qo’yish oxiratdagi qiyinchiliklarga sabab bo’lishi haqida	5 ta hikoyat
4.	To’rtinchi fasl: qanoatli bo’lish yaxshi xislatlardan biri ekanligi to’g’risida	8 ta hikoyat, 3 ta tamsil, 1 ta tanbeh, tush va 3 ta tush ta’biri
5.	Beshinchi fasl: Valiy zotlar tasnifi	16 ta hikoya, 1 ta tanbeh, 1 ta tamsil

“Gulshan ul-anvor” ham Navoiy dostoni singari sari’ bahrining sariyi musaddasi matviyi makshuf yoki matviyi mavquf (muftailun muftailun foilun) vaznida yozilgan:

Sözleridür ışk odunun şarşarı

– V V – / – V V – / – V –

Her biri bahr-ı gʻazelün gevheri

– V V – / – V V – / – V –

(Mazmuni: (masnaviyning) soʻzlari ishq oʻtining sarsari, har biri gʻazal dengizining gavharidir).

Xulosa

Alisher Navoiyning “Hayrat ul-abror” dostoni hamda Toshlijali Yahyobeyning “Gulshan ul-anvor” dostonlari poetik arxitektonika nuqtayi nazaridan ayrim mustarak jihatlariga ega boʻlsa-da, koʻp hollarda bir-biridan farq qiladi. Agar Alisher Navoiy dostonida hikoyatlar dostonning asosiy qismida keltirilgan boʻlsa, (xotimadagi podshoh va uning oshpazi haqidagi hikoyat bundan mustasno) Toshlijali dostonida muqaddimada ham ikki hikoyat keltirilgan. “Hayrat ul-abror”ning asosiy qismida maqolatlardan soʻng ilova tarzida hikoyatlar keltirilgan boʻlsa, “Gulshan ul-anvor”da maqolat va hikoyatlardan soʻng tamsillar (hikoyaga mos hayotiy misollar) va tanbehlar qoʻshimcha qilinadi. Asosiy qism strukturasi Navoiyniki kabi bir tekisda ketmaydi, boshqacha qilib aytganda, turk shoirining dostonida boblar ichida hikoyat va maqolatlarning kelish oʻrinlari oʻzgarib boradi.

Iqtiboslar/Сноски/References

1. Алишер Навоий. Ҳайрат ул-аброр. Мукаммал асарлар тўплами. 20-жилдлик. 7-жилд. – Тошкент.: Фан, 1991.
2. Архитектоника в литературе / Литературный энциклопедический словарь (Под общей редакцией В.М.Кожевникова и П.А.Николаева. – М.: Советская энциклопедия, 1987.
3. Ayşe Sağlam. Taşlıcalı Yahya Bey ve Hemsesi. Doktora tezi. – Diyarbakır, 2016.
4. Давлатов О. Алишер Навоий шеърятда Куръон оятлари ва ҳадислар; Маънолар хазинаси / Истиқлол даври ўзбек навоийшунослиги: 30 жилдлик. 28-жилд. – Тошкент: TAMADDUN, 2021.
5. Жўрақулов У. Алишер Навоий “Хамса”сида хронотоп поэтикаси. Монография. – Тошкент: Tamaddun, 2021.
6. Назарова Д. Абдурахмон Жомийнинг “Субҳат ул-аброр” ва Алишер Навоийнинг “Ҳайрат ул-аброр” дostonларининг қиёсий таҳлили. Филол.фан. бўйича фалс.док. (PhD) дисс... – Самарқанд, 2022.
7. Куръони карим. Оли Имрон сураси, 198-оят
8. Куръони карим. Инфитор сураси, 13-оят.
9. Қуроноф Д. ва бошқалар. Архитектоника // Адабиётшунослик луғати. – Тошкент: Akademnashr, 2010.
10. Рустамов А. Навоийнинг бадий маҳорати. – Тошкент: Адабиёт ва санъат, 1979.
11. Taşlıcalı Yahyâ Bey. Gülsen-i Envâr. Karşılaştırmalı metin. Hazırlayan Ayşe Sağlam. – Ankara, 2016.
12. Валихўжаев Б. Ўзбек эпик поэзияси тарихидан. – Тошкент: Фан, 1974.
13. Хидирназаров С. Алишер Навоийнинг “Ҳайрат ул-аброр” дostonи. Дostonда типология ва поэтик архитектоника масаласи. Фил.фан.ном. дисс. – Тошкент, 1990
14. Юсупова Д. “Хамса” поэтикаси: вазн, қофия ва мазмун муштараклиги. – Тошкент: Tamaddun, 2021.
15. Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф. Тафсири ҳилол. – Hilolnashr, 2023.

ALISHER NAVOIY XALQARO JURNALI

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ АЛИШЕР НАВОИЙ
INTERNATIONAL JOURNAL ALISHER NAVOIY

“ALISHER NAVOIY” XALQARO JURNALINING AXBOROT XATI

“Alisher Navoiy” xalqaro jurnali O‘zbekiston Respublikasi OAK ro‘yxatiga kiritilgan. Shuningdek, Crossref.org tizimiga ham kiritiladi hamda har bir maqolaga DOI raqami beriladi.

MAQOLALARGA QO‘YILADIGAN TALABLAR:

- Maqola 10-15 sahifa hajmida taqdim etiladi;
- maqolalar o‘zbek, turk, tojik, rus, ingliz, fransuz tillarida qabul qilinadi;
- maqolaning tarkibiy tuzilishi IMRAD formatida rasmiylashtirilishi kerak;
- maqola Times News Roman shriftida, 12 kattalikda, 1 intervalda tayyorlanadi;
- havola(snokalar)lar katta qavsda muallif familiyasi – nashr sanasi – sahifasi [Mo‘minov 2020: 25] shaklida keltiriladi;
- maqola tomonlari chap: 2 sm, o‘ng: 2 sm, yuqori va quyi: 2 sm;
- maqolalar plagiatga qarshi tekshiriladi;
- jurnalning 1 ta sonida muallifning faqat 1 ta maqolasi chop etiladi.

MUROJAAT UCHUN MANZIL:

Tel.: +99891 527 68 22
Telegram ID: +998915276822
E-mail: alishernavoiy2020@mail.ru

ИНФОРМАЦИОННОЕ ПИСЬМО МЕЖДУНАРОДНОГО ЖУРНАЛА “АЛИШЕР НАВОИ”

Международный журнал “Алишер Навои” включен в список ВАК Республики Узбекистан. Он также будет включен в систему Crossref.org, и каждой статье будет присвоен номер DOI.

ТРЕБОВАНИЯ К ОФОРМЛЕНИЮ СТАТЕЙ:

- Объем статьи: около 10-15 страниц;
- статьи принимаются на узбекском, турецком, таджикском, русском, английском и французском языках;
- структура статьи должна быть оформлена в формате IMRAD;
- шрифт текста – Times New Roman; размер – 12 пунктов; межстрочный интервал – 1;
- сноски приводятся в квадратных скобках с указанием фамилии автора – года издания – страницы [Мўминов 2020: 25];
- параметры страницы: слева 2 см, справа 2 см, сверху и снизу по 2 см;
- статьи проверяются на плагиат;
- в одном номере журнала публикуется только 1 статья автора.

НАШИ КОНТАКТЫ:

Тел.: +99891 527 68 22
Telegram ID: +998915276822
E-mail: alishernavoiy2020@mail.ru

“ALISHER NAVOI” INTERNATIONAL JOURNAL INFORMATION LETTER

“Alisher Navoi” International Journal is included in the list of HAC of the Republic of Uzbekistan. It will also be included in the Crossref.org system, and each article will be assigned a DOI number.

REQUIREMENTS FOR ARTICLES:

- The article should be presented in 10-15 pages;
- articles are accepted in Uzbek, Turkish, Tajik, Russian, English, French;
- the structure of the article should be in the IMRAD format.
- the article should be prepared in Times New Roman font, 12 sizes, 1 space;
- references are given in parentheses in the form of the author’s name – date of publication - page [Muminov 2020: 25];
- sides of the article left: 2 cm, right: 2 cm, top and bottom: 2 cm;
- articles will be checked against plagiarism.
- only 1 article by the author is published in 1 issue of the journal.

CONTACT ADDRESS:

Phone: +99891 527 68 22
Telegram ID: +998915276822
E-mail: alishernavoiy2020@mail.ru